

De tots els fenòmens del tràfic i de la indústria, manifestats plàsticament a les expansions urbanes de les terres baixes de Catalunya, la ciutat de Barcelona n'és l'exponent màxim en una proporció grandiosa. Val a dir que el seu emplaçament, resulta a posta per a l'expansió i la preeminència. La gran urbs es troba situada entre dues canals fluvials, les quals, alhora que li ofereixen un pla nodridor en el passat i d'eixamplament a l'època moderna, li obriren els camins de la Muntanya. Rera la serralada de Collserola (Tibidabo), que protegeix la ciutat dels vents del Nord, passa l'androna prelitoral endegadora dels camins cap a Barcelona. I la mar li aporta encara totes les rutes marítimes del món. Barcelona, per llei natural, havia d'ésser, com ho és, la capital de les terres catalanes. D'ací que la Ciutat Comtal de tot temps hagi atret els homes i llurs cabals, que hagi concentrat les activitats catalanes en la finança, el comerç, la indústria, el sindicalisme, la política i la cultura; però sempre per correntia normal, per atracció cordial, sense imposició de cap mena. Aquestes condicions geogràfiques, humanes i nacionals de la ciutat, justifiquen la immensa superfície de la urbs «de riu a riu ja estesa», com digué Verdager, el poeta, amb genial pressentiment fa mig segle. De 175.000 habitants que tenia l'any 1850, ha passat a 1.062.000 en el darrer cens¹; aquesta xifra representa més de la tercera part de la població total de la nostra terra.

Barcelona, que és i ha estat sempre «la pàtria comuna de tots els catalans» —com digué, amb expressió feliç, Jaume I —representa l'esforç, el sentir i el pensament d'un poble. La Ciutat és el traç essencial de la fesomia catalana, és la concreció humana de la realitat geopolítica de Catalunya.

¹Era el cens de 1930. El de 1981 donava la xifra de 1.752.600 habitants. El cens de la Corporació Metropolitana de Barcelona era de 3.097.000 habitants, o sigui, el 52% de la població total de Catalunya.